

HOPP & ALLVAR

UPPSALA STIFTSORGANISATIONS ÅRSBERÄTTELSE 2022

ÄRKEBISKOPS- VALET 2022

– KYRKAN HAR GJORT SITT VAL

STORYSPOT

– SÄTTER KYRKOBERÄTTELSENA PÅ KARTAN

STIFTSGÅRDEN I UNDERSVIK

– ÄNTLIGEN EN FRAMTIDSPLAN

Svenska kyrkan

UPPSALA STIFT

FOTO: PRIVAT

Stiftsdirektor har ordet

När jag skriver den här texten har jag alldeles nyligen arbetat mina hundra första dagar i Uppsala stift. Under den här tiden har jag börjat lära känna organisationen och mina nya, kompetenta kollegor.

Jag är glad och tacksam över att få vara med och bidra till den världsvida kyrkan från en ny plats i den stora helheten. Tidigare har jag verkat i de globala, nationella och ekumeniska sammanhangen. Nu är jag i ett stifts-sammanhang.

Mina uppdrag under åren har varierat beroende på vart jag har befunnit mig, men kärnan har hela tiden varit densamma. Att ta ansvar i Guds mission.

Kyrkan är alltid en. Lokalt och globalt. Vi hör samman. Vi får tillsammans arbeta för att evangeliet ska

bli synligt i vår värld som är i så stort behov av tillit, hopp, befrielse och mänsklig värdighet.

Församlingarna är kyrkans byggenstenar. Som stiftsorganisation får vi vara murbrukare och har ett ansvar att hålla ihop stiftet. Vi ska främja, utmana och stärka kompetensen. Skapa mötesplatser för ömsesidigt lärande. Bidra till god samverkan och utveckling av det som redan finns. Företräda ibland. Stiftet är en pastoral nivå i kyrkan och vill som sådan bidra till hållbara gemenskaper där tro och liv kan växa.

Då och då behöver vi i stiftsorganisationen påminna oss om att vi är del av något större, där alla är med och bidrar på sina villkor. I den världsvida kyrkan behöver vi alla varandra. Det ger en mening när vi drunknar i våra Excel-filer, pappershögar och Teams-möten. Vi är med och skapar något tillsammans med andra.

Tänk vilken rikedom det är att få vara del av den världsvida kyrkan! ●

Eva Christina Nilsson

Innehåll

- 6** ÄRKEBISKOPSTAVEN I NYA GODA HÄNDER
- 7** NYA FÖRTROENDEVALDA PÅ PLATS
- 10** FOKUS PÅ FRÄMJANDE
- 11** STORYSPOT SÄTTER KYRKOBERÄTTELSENA PÅ KARTAN
- 12** HÅLLBART SKOGSBRUK HÖGT PÅ AGENDAN
- 14** ENERGIKÄMPAR ÄR VI ALLIHOPA
- 16** VÄNSKAPEN MED WALES FORTSÄTTER
- 17** FRED MED JORDEN, FRED MED VARANDRA
- 18** KORNET ÄR EN DEL AV DEN DIGITALA ARBETSPLATSEN
- 19** TILLGÄNGLIG WEBBPLATS NYTT VID FÖRVALTNINGSTILLSYN

4

ÄRKEBISKOPVALET
2022

– KYRKAN HAR GJORT SITT VAL

8

– ÄNTLIGEN EN FRAMTIDSPLAN
FÖR STIFTSGÅRDEN I UNDERSVIK

13

ETT STORT ENGAGEMANG
FÖR VATTENVÅRD

15

BISKOP KARIN
– VI BEHÖVER PRATA OM
VÅRT UPPDRAG

En balansakt mellan kundtillväxt och bemanning

Servicebyråns uppdrag växer i takt med att fler församlingar och pastorat ansluter sig. Ett kontinuerligt förbättringsarbete och kunniga medarbetare gör plats för nya kunder.

Under 2022 anslöt sig fem nya kunder till Servicebyrån och fler är på väg in. För att möta tillväxten har Servicebyrån anställt fler medarbetare och jobbar med att effektivisera arbetet.

– Att vår verksamhet växer är vi mycket glada för och vi försöker ständigt se över hur vi kan effektivisera oss. Vår samlade kunskap är stor och gruppen präglas av en hög samarbetsvilja. Vi har med andra ord riktigt bra förutsättningar för att expandera, uttrycker Rikard Östling, nyutträd enhetschef för Servicebyrån.

Idag har Uppsala stifts servicebyrå 25 kunder och flera intresseanmälningar har kommit in från nya församlingar. Dessutom är flera

befintliga kunder intresserade av att utöka sina tjänster hos Servicebyrån. Rikard har en plan för hur dessa ska kunna tas emot under 2023.

– Den stora rekryteringsförstärkning som Servicebyrån gjort under de senaste åren har idag utvecklats till två effektiva arbetsgrupper som levererar hög kvalitet inom lön och ekonomi. Vi arbetar också för att bli mindre sårbara vid tillfällig personalfrånvaro, berättar Rikard.

Utöver uppdraget att tillhandahålla löne- och ekonomitjänster till kunder, arbetar enhetens 14 medarbetare även med stiftsorganisationens lön och ekonomi. ●

KORTA FAKTA OM SERVICEBYRÅN

- Servicebyrån i Uppsala stift startade 2015.
- Enhetens uppdrag är att leverera ekonomi- och lönetjänster till inomkyrkliga kunder och Uppsala stifts stiftsorganisation.
- 25 kunder är idag anslutna till Servicebyrån och fler har anmält sitt intresse för att köpa tjänster framöver.
- Enheten leds av Rikard Östling sedan 2023 och består av totalt 14 medarbetare.

Kyrkan har gjort sitt val

PÅ BILDEN DE FEM KANDIDATERNA, FRÅN VÄNSTER MIKAEL MOGREN, JOHAN DALMAN, KARIN JOHANNESSEN, MARTIN MODÉUS OCH FREDRIK MODÉUS.

FOTO: MAGNUS ARONSON

En stor händelse i Svenska kyrkan under 2022 var valet av ny ärkebiskop, som till stora delar hanterades av Uppsala stift i samverkan i med nationell nivå.

Att arrangera ett ärkebiskopsval är något utöver det vanliga, som involverar många och har flera deadlines att hålla. I Kyrkoordningen finns sida upp och sida ner med regler om hur valet ska gå till och hela processen bevakas noga av såväl insatta som oinsatta samt media. Det är med andra ord ett arrangemang med många delar som måste klaffa.

– Vi hade totalt sex månader på oss att planera och genomföra ärkebiskopsvalet, från det att Antje Jackelén tillkännagav sin pensionsavgång i december 2021 till dess att en ny ärke-

biskop valdes i juni 2022, berättar Lisa Sjöstrand, stiftsjurist och huvudprojektledare för ärkebiskopsvalet.

Sex månader kan i vissa fall vara en lång tid, men i det här sammanhanget innebar det ett pressat schema.

– Jag hade stor nytta av mina erfarenheter från förra ärkebiskopsvalet 2013 i projektledningen av årets val – det var en trygghet att ha varit med om det en gång tidigare. Resten löste sig genom ett fint samarbete med dedikerade kollegor i styr- och projektgruppen samt andra involverade som valförrättare och övriga stift.

Tillsammans tog vi oss hela vägen i mål, konstaterar Lisa.

I ärkebiskopsvalet får alla förtroendevalda i stiftsstyrelser och domkapitel i hela Sverige rösta samt kyrkostyrelsen. Eftersom ärkebiskopen även blir biskop i Uppsala stift så får alla präster, diakoner och förtroendevalda elektorer i Uppsala stift också rösta. Efter den andra valomgången stod resultatet klart och biskop Martin, tidigare biskop i Linköpings stift, valdes till Svenska kyrkans högsta ledare bland fyra andra starka kandidater. ●

VALET I SIFFROR

876
personer med rätt att rösta

5 kandidater att välja mellan

7 deltagare utgjorde den ordinarie valprojektgruppen

3 valomgångar innan ärkebiskopen kunde utses

71:a
ärkebiskopen i obruten kedja sedan år 1164 är den vi har nu

8 pressmeddelanden skickades ut under valprocessen

59%
av rösterna fick Martin Modéus i sista valomgången

FOTO: MAGNUS ARONSON

Ärkebiskopstaven i nya goda händer

Den 30 oktober lade Antje Jackelén ner staven efter åtta år som ärkebiskop. Den andra advent tog Martin Modéus upp den och togs emot som kyrkans främsta företrädare under en högtidlig ceremoni i Uppsala domkyrka.

I Antjes predikan – som satte punkt för hennes tid som ärkebiskop den 30 oktober – var temat Att leva tillsammans:

”Kyrka är vi tillsammans. Med våra styrkor och våra svagheter.

Tillsammans är grejen. Även i oroliga tider är det så vi kan leva, tillsammans.”

Dessa ord anknyter fint till Martins valspråk ”Levande tillsammans med Kristus”. I hans första predikan som ärkebiskop, i Uppsala domkyrka den 4 december, sådde han frön till hopp om framtiden:

”Rakt ur Jesu hållning kommer uppmaningarna till kyrkan och till var och en av oss: tala sanning om livet och världen. Verka för befrielse till kropp och själ, i strukturer och för individer. Låt glädjen blomma. Och räck nåden till oss otillräckliga, bristfälliga varelser som kämpar med våra liv. Vår kallelse är att leva detta i ständigt skiftande omständigheter.” ●

Valet i rubriker

Dessa åtta pressmeddelanden ramade in vårt senaste ärkebiskopsval:

- Ärkebiskop Antje lägger ner staven hösten 2022 (7 december 2021)
- Fem namn förespråkades inför ärkebiskopsvalet (15 mars 2022)
- Fem kandidater vidare i ärkebiskopsvalet (30 mars 2022)
- Hearing med kandidaterna i ärkebiskopsvalet (11 april 2022)
- Svenska kyrkan väljer ny ärkebiskop (12 maj 2022)
- Två kandidater vidare i ärkebiskopsvalet (18 maj 2022)
- Avgörande omgång i ärkebiskopsvalet (2 juni 2022)
- Martin Modéus vald till ny ärkebiskop för Svenska kyrkan (8 juni 2022)

Nya förtroendevalda på plats

Under 2022 tillträdde kyrkovalets framröstade ledamöter sina poster.

Domkapitlet

Domkapitlet består av nio ledamöter. Fem utses av stiftsfullmäktige, en utses av stiftets präster och diakoner medan tre ledamöter, ärkebiskopen, biskopen i Uppsala stift och domprosten, är självskrivna.

Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande
Biskop Karin Johannesson, 1:e vice ordförande
Domprost Annica Anderbrant, 2:a vice ordförande
Lars B Andersson, ledamot
Barbro Möller, ledamot
Anna-Stina Nyström, ledamot
Nils Pålbrant, ledamot
Mårten Sundmark, ledamot
Per Olof Widell, ledamot

Stiftsstyrelsen

Stiftsstyrelsen ska främja församlingslivet i stiftet och verka för dess utveckling.

Stiftsstyrelsen består av 14 ledamöter, varav 13 utses av stiftsfullmäktige.

Ordinarie ledamöter

Biskop Karin Johannesson, ordförande
Roberth Krantz (S), vice ordförande
Kicki Lidén (POSK), 2:a vice ordförande
Agneta Brendt (S)
Anna-Lena Arousell Berglund (POSK)
Kristina Drotz (S)
Kerstin Eskhult (C)
Lena Hultin (BA)
Nils Fredrik Jeppsson (VISK)
Eva Noreborg (POSK)
Lennart Persson (C)
Kerstin Ramdén (S)
Magdalena Silfverstjerna (ÖKA)
Anna Sundberg (SD)
Mats Lagergren, sekreterare

Stiftsstyrelsens arbetsutskott

Stiftsstyrelsens arbetsutskott består av sex ledamöter som utses av stiftsstyrelsen.

Ordinarie ledamöter

Biskop Karin Johannesson, ordförande
Roberth Krantz (S), vice ordförande
Kerstin Eskhult (C)
Kicki Lidén (POSK)
Lena Hultin (BA)
Kerstin Ramdén (S)

Stiftsstyrelsens egendoms- och fastighetsutskott

Stiftsstyrelsens egendoms- och fastighetsutskott består av sex ledamöter som utses av stiftsstyrelsen.

Ordinarie ledamöter

Lennart Persson (C), ordförande
Kristina Drotz (S), vice ordförande
Claes Holmström (C)
Peder Granath (S)
Agneta Hedlundh (POSK)
Carl Hermelin (BA)

Äntligen en framtidsplan för stiftsgården i Undersvik

Efter år av ovisshet, oförutsedda händelser och olika viljor har det nu beslutats om en framtidsplan för stiftsgården i Undersvik. I september 2023 nyöppnar gården i Svenska Turistföreningens regi.

FOTO: ARGUMENT FÖRLAG

Den 1 november 2022 undertecknade Svenska kyrkan i Uppsala stift och Svenska Turistföreningen (STF) ett samarbetsavtal kring stiftsgården i Undersvik. I pressmeddelandet som aviserade nyheten citerades Nicklas Nyman, då tillförordnad stiftsdirektor:

– Det känns så bra att få berätta den här glada nyheten som vi har arbetat för så länge. För oss var det inte helt självklart att kunna hitta en aktör som överensstämmer med våra värderingar och har den kompetens vi saknar i att driva den här typen av verksamhet. Likheterna mellan STF och Svenska kyrkan är slående många; vi har båda en stark ideell förankring, har demokrati- och klimatfrågor högt på agendan och en övertygelse om att alla är välkomna.

Samarbetsavtalet var svaret på en långdragen process som kan beskrivas som en räddningsaktion av gården, som var i behov av omfattande renoveringsåtgärder och

stora investeringar. Om det inte löst sig med att hitta en lämplig samverkanspart, hade det kunnat sluta med en försäljning av gården. Nu kan Uppsala stift ha kvar ägandet genom fastighetsbolaget Stiftsgården Undersvik Förvaltning AB och hyra ut den till Svenska Turistföreningen. Även STF:s generalsekreterare, Maria Ros Hjelm, uttryckte sig positivt i pressmeddelandet kring samarbetet:

– Vi har länge sökt anläggningar som vi kan driva i egen regi. En anläggning som kan vara öppen året runt, är lätt att ta sig till och är välkomnade. Vi vet att det är många som har starka band till den här platsen och precis som Uppsala stift är vi från STF:s sida väldigt måna om att samarbetet vilar på en grund som känns trygg för båda parter.

Renoveringen av gården pågår enligt byggplan fram till sommaren 2023. Nyöppningen i Svenska Turistföreningens regi är planerad till september 2023. ●

FOTO: ARGUMENT FÖRLAG

KORT OM UTVECKLINGSPROJEKTET

- I oktober 2019 inleddes ett utvecklingsprojekt med syfte att utveckla gården för en ekonomiskt bärkraftig verksamhet.
- Våren 2020 svepte Covid 19 in och lamslog världen, vilket ledde till total nedstängning av gårdsverksamheten och uppsägningar.
- Hösten 2020 stod det klart att en 25-årig underhållsskuld med höga åtgärdskostnader skulle innebära en investering om mer än 50 miljoner kronor för att gården skulle kunna leva vidare. Höga driftkostnader och en så stor investering omöjliggjorde drift i egen regi. Stiftsstyrelsen gav då i uppdrag till projektet att hitta alternativa förslag för gårdens framtid.
- Under 2021 utreddes, med hjälp av extern part, möjligheter till att ha kvar gården i samverkan med annan lämplig aktör.
- I november 2021 upprättade Uppsala stift ett fastighetsbolag, Stiftsgården Undersvik Förvaltning AB, med syfte att fortsätta äga gården och hyra ut den till extern operatör som skulle svara för driften. En dialog med tilltänkt samverkanspart hade då inletts, men förhandlingarna omgavs av sekretess.
- I slutet av april 2022 kunde projektet berätta att den tilltänkta aktören var Svenska Turistföreningen och i november 2022 undertecknade parterna ett samarbetsavtal.

Renoveringen av stiftsgården i Undersvik pågår enligt byggplanen fram till sommaren 2023. STF planerar för öppning av gården för allmänheten i september 2023, om allt fortlöper som det ska.

Not: I skrivande stund har det redan kommit in flera bokningar från församlingar och pastorat som har längtat efter att återse gården.

Fokus på främjande

Med syfte att ta reda på verksamheternas prioriterade behov genomförde stiftsorganisationen en enkätundersökning i presidiet under våren 2022.

Stiftsorganisationens viktigaste uppgift är att ge stöd till Uppsala stifts församlingar och pastorat så att de kan fokusera på sina viktigaste uppgifter, det vill säga att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

För att ta reda på församlingarnas och pastoratens mest prioriterade behov genomförde stiftsorganisationen en enkätundersökning under våren

2022. Kyrkoherdar och kyrkorådsordföranden från 38 av stiftets 51 ekonomiska enheter deltog i enkäten, vilket motsvarar en svarsfrekvens om 75 procent.

– Enkäten har gett oss ett mycket bra underlag att jobba vidare med, inte minst i det strategiarbete som pågår under 2022-2023. För att göra rätt prioriteringar behöver vi veta vad våra församlingar och pastorat

behöver av oss, kommenterar Nicklas Nyman, stabschef.

Genom sex flervals- och frisvarsfrågor utkristalliserades en bild av nuläget och behovsläget. Här får du en glimt av enkätresultatet. ●

De tre största utmaningarna

- Minskade medlemsintäkter (74 procent av de svarande)
- Rekrytering av ny personal (66 procent av de svarande)
- Underhåll av byggnader (50 procent av de svarande)

Topp-fem-områden som flest behöver hjälp med

- Dataskyddsarbete, GDPR (39 procent av de svarande)
- Fastighetsförvaltning (39 procent av de svarande)
- Diarieföring och arkiv (34 procent av de svarande)
- Gemensamma IT-system (32 procent av de svarande)
- Miljö- och klimatarbete (26 procent av de svarande)

Här är församlingar/pastorat nöjda

- 89 procent har ett gott samarbete i stiftet
- 81 procent har ett gott samarbete med andra aktörer
- 95 procent har en livfull verksamhet med engagerade/betrodda volontärer

Så här säger några respondenter i sina fri-svar

- Vi behöver hitta nya sätt att vara kyrka
- Hjälpt oss att få bort administrativt "bråte"!
- Vi vill ha fler samlingar med förtroendevalda för att ingjuta hopp och inspiration
- I ett litet pastorat som inte har råd vore det värdefullt med expertkunskap från stiftet inom vissa områden, exempelvis projektledning
- Vi kämpar med GDPR, men hinner inte – det är svårt!

Storyspot sätter kyrkoberättelserna på kartan

– Vi ville göra något nytt för att föra kulturskatten vidare. Enskilda människöden, kyrkans lokala historia och bibelns berättelser vävs samman till allas vår historia och det här är ett sätt att tillgängliggöra den, förklarar Camilla Zacco.

När stiftsadjunkt Anders Hedman och stiftspedagog Camilla Zacco hörde talas om Storyspot kände de båda två att de hittat en ny möjliggörare i arbetet med lärande och undervisning. Storyspot är en digital tjänst där alla som vill kan dela med sig av korta ljudberättelser genom att koppla dem till platser. På så vis levandegörs en byggnad, en händelse eller en tavla genom en ljudsatt guidning som når lyssnaren via en gratis app. Den ultimata sinnesupplevelsen får du som alltid på plats fysiskt, men du kan också ta del av berättelserna på distans, hemma vid köksbordet.

– Kyrkan bär på så många traditioner och har massvis av historier att berätta. Genom Storyspot kan vi dela med oss av allt detta genom ett klick, den chansen ville vi inte missa, uttrycker Camilla Zacco.

Samhällets generella kunskap om kristen tro har minskat under flera år. Kyrkan har därför lyft fram lärande och undervisning som ett prioriterat område och tilldelat särskilda bidrag till stiftet för att fokusera på kunskapshöjande åtgärder. Uppsala stift valde att satsa en del av dessa pengar på projekt Storyspot, som inleddes 2021 och till stora delar genomfördes under 2022.

– Innehållet i Storyspot har arbetats fram tillsammans med våra församlingar och pastorat, som försett oss med underlag. Resultatet blev riktigt bra, så under 2023 utökar vi tjänsten med ännu fler berättelser, berättar Anders Hedman.

I de digitala berättelserna finns bland annat historien bakom hockeylandslaget Tre kronor, olycksaliga händelser och lokalt engagemang. Flera av dem handlar om människöden som griper tag i lyssnaren, exempelvis den om Nathan Söderblom som för en inre dialog med Maria om att förlora ett barn. På flera platser möter du längtan, tröst och hopp som träder fram ur väggar, skulpturer och altartavlor.

– Alla som lever och bor i Sverige har en kyrka i sin närhet, vi finns på de flesta orter. Församlingshemmet är en naturlig mötesplats och många människor har en stark koppling dit. Den som vill veta mer om vår bakgrund hittar många svar i våra spännande kyrkoberättelser. Storyspot hjälper oss att levandegöra historien, konstaterar Anders Hedman. ●

HÄR ÄR HELA LYSSNARLISTAN

Alla rödmarkerade platser har något att berätta. Ta en sväng förbi och lyssna!

”Med ljudberättelserna vill vi få människor att i sinnet kunna förflytta sig till en annan tid, men vara kvar i samma rum. För just där du sitter idag har en annan människa suttit för tre, eller kanske trehundra år, sedan och tittat på samma altarskåp som du. Vad tänkte han eller hon om det de såg?” säger Camilla Zacco och Anders Hedman.

Från och med påsken 2023 finns 111 kyrkoberättelser i Storyspot.

FOTO: JOHN BJARNERT

Hållbart skogsbruk högt på agendan

Som en av Sveriges största skogsägare har Svenska kyrkan ett stort ansvar att värna om ett fortsatt levande naturliv. Uppsala stift är måna om att bidra till forskning kring hållbart skogsbruk och deltar sedan 2022 i ett projekt som drivs av Skogforsk.

– Vi är med och bidrar till kunskap om hur hyggesfri avverkning fungerar. Det är en metod som innebär att vi lämnar någon form av skogsskikt kvar när vi avverkar, så att marken aldrig upplevs som kal. Då kan naturlivet fortsätta existera och utvecklas, berättar John Bjarnert, skogsvaktare i Uppsala stift.

Utforskandet om hyggesfri avverkning är ett dialogprojekt som involverar ett tiotal organisationer inom plattformen Adaptivt skogsbruk under de kommande åren. Syftet från Skogforsks sida – som samordnar insatserna – är att genom dialog och ökad kunskap minska osäkerheten om vad hyggesfritt skogsbruk innebär.

– För att ge intressenter möjlighet att vara en del av projektet har vi valt att prova metoden i ett tätortsnära

område som heter Tärnsjö, i Heby kommun. Här finns skid- och löparspår som lockar många besökare, så vår förhoppning är att vi får in människors tankar och synpunkter om deras upplevelse av hyggesfri avverkning, säger John.

Det utvalda skogsområdet i Tärnsjö omfattar ca tio hektar. Marken är uppdelad i fyra likvärdiga rutor inom vilka man testar en variant av avverkning i varje, det vill säga:

- en utifrån fågellivets behov i samarbete med Birdlife,
- en utifrån kommunens prioriteringar,
- en utifrån Idrottsföreningens perspektiv och
- en utifrån Uppsala stifts perspektiv.

Projektet startade 2022 och behöver några år på sig för att forskarna ska kunna följa hur skogen reagerar

utifrån metoderna.

– Vår ambition är att hitta ett verktyg till att stoppa i verktygslådan. Vi har många fastigheter som ligger tätortsnära, så vi vill gärna lära oss nya sätt att förvalta skogen på som samtidigt gör det mer trivsamt för människor att vistas i, avslutar John. ●

Hållbart skogsbruk i korthet

Förvaltning och utnyttjande av skog på ett sätt som bevarar biodiversiteten, produktionen, skogens förmåga att förnya sig, vitalitet och dess förmåga att bistå nu och i framtiden med viktiga ekologiska, ekonomiska och sociala funktioner både på lokala, nationella och globala nivåer och på ett sätt som inte skadar andra ekosystem.

Källa: Food and Agriculture Organization

Ett stort engagemang för vattenvård

FOTO: JOHN BJARNERT

Uppsala stift bidrar på olika sätt till att balansera världens klimat- och miljöförändringar. Bland annat genom ett samarbete med Skogsstyrelsen och flera gårdsarrendatorer med fokus på återvätning och förbättrad vattenkvalitet.

I takt med att vi i Sverige tog alltmer odlingsbar mark i anspråk under 1800-1980-talet, och dikade ur för jord- och skogsbruk, sänktes vattennivåerna. Efter närmare två hundra år av markavvattning påverkades växtlivet slutligen negativt. Även skogsbruket har bidragit till torrare marker, genom att man dikat ur torvmossar som ansetts som icke produktiva och därmed olönsamma.

Idag – när vi vet bättre – är Uppsala stift en av många aktörer som jobbar för att vända på situationen och hjälpa naturen att återhämta sig. Redan i slutet av 2021 började stiftet samarbeta med engagerade gårdsarrendatorer för att hjälpas åt att höja vattennivåerna. Gensvaret har

varit stort och nu pågår insatser på 18 platser som handlar om att skapa fosfordammar, våtmarker och höja några sjöar.

Under 2022 tecknades flera återvättningsavtal med Skogsstyrelsen där fokus ligger på att återställa torvmossar till samma sorts mark den en gång var, innan vi människor började leda bort vattnet för att skapa bättre odlingsmöjligheter.

– En sänkt vattennivå i torvmarker innebär att vi sätter i gång nedbrytningsprocesser som frigör koldioxid. Det vet vi ju idag att det påverkar miljön negativt. Nu har vi bestämt oss för att proppa igen diken på 29 platser, så att de återgår till den ursprungliga naturmiljön. Först måste vi bara se till

att avverka den skog som växer där, annars finns det risk för att vi stressar träden, vilket bland annat kan leda till att granbarkborrarna får fäste, förklarar John Bjarnert, skogsvaktare i Uppsala stift.

Det är många intressenter som följer de projekt som Uppsala stift medverkar i.

– Vi är med och bryter ny mark. Visst har man hållit på med liknande saker tidigare, men det är inte så vanligt, konstaterar John.

Att verka för återvätning och förbättrad vattenkvalitet kräver både engagemang och ekonomiska resurser. Prästlönetillgångarna är med och bidrar med pengar för att fler projekt ska komma i gång på stiftets marker. ●

Energikämpar är vi allihopa

Under hösten 2022 har Svenska kyrkan minskat sin totala elförbrukning med en femtedel. Samtidigt ökar församlingarnas och pastoratens intresse för solceller och andra klimatsmarta energigånggärder.

2022 har varit ett tufft år på många sätt. När pandemin äntligen släppte sitt järngrepp om världen så knockades vi av det brutala kriget i Ukraina. Det redan ansträngda ekonomiska läget på grund av Covid-19 byggdes på med chockhöjda elpriser. Magdalena Boork, som är Svenska kyrkans nationella energisamordnare anställd i Uppsala stift sedan 2021, bekräftar att angelägenhetsgraden för energianvändningen har ökat i församlingar och pastorat.

– Det är fler som hör av sig och ber om råd kring vad man kan göra för att sänka elkostnaderna. Och under hösten när vi bjöd in till två olika webinarium – om akuta spartips inför vintern samt temperatursänkningar i kyrkor – var det omkring 300 deltagare per tillfälle. Så stor respons hade vi inte räknat med!

Stort gensvar

Kunskapspridningen och spartipsen tycks ha gjort susen, för i september konstaterade Svenska kyrkan kraftnät att de svenska hushållen

minskat sin elanvändning med nära en femtedel jämfört med året innan. När Svenska kyrkan gjorde samma uppföljning bland församlingar med kyrkans ramavtal så visade det sig att dessa minskat ungefär lika mycket under hösten!

– Alla har verkligen ansträngt sig för att hålla nere kostnaderna och det är ju bra, både för ekonomin och klimatet. Förhoppningsvis leder det även till fortsatta ansträngningar på lång sikt, så att vi når våra mål i Svenska kyrkans färdplan för klimatet, kommenterar Magdalena.

Utöver att sänka temperaturen i vissa kyrkobyggnader och helt kallställa andra så har församlingar och pastorat börjat samordna aktiviteter. Exempelvis att man planerar in olika träffar samma dag, så att lokalerna inte behöver värmas upp i omgångar under veckorna. Ett uttalat intresse för solceller har också ökat markant.

– De två vanligaste frågorna är hur stor solcellsanläggningen behöver vara och vilken leverantör som är bäst. Under 2022 har vi förberett en

FOTO: MAGNUS ARONSON

ramavtalsupphandling för solceller, så att vi inom kort kan hänvisa till aktörer som lever upp till våra hållbarhetskrav, berättar Magdalena.

Fortsatt kunskaps- och erfarenhetsöverföring

Ett av Magdalenas viktigaste uppdrag är att lyssna in församlingarnas och pastoratens behov av kunskap för att kunna arbeta med energifrågan. För att möjliggöra kontinuerlig dialog och erfarenhetsutbyte har man i samverkan mellan stiftens sakkunniga inom energi- och fastighetsområdet startat en grupp i Teams som heter "Energiforum i Svenska kyrkan" där alla är välkomna.

– Här sprider vi det som är aktuellt inom energiområdet, liksom material, checklistor, och goda exempel. Medlemmarna frågar och hjälper varandra i smått och stort. En gång var det en som efterlyste alternativ till eldningsolja, en annan undrade över röda solpaneler. Jag vill verkligen uppmuntra fler till att gå med i teamet, avslutar Magdalena. ●

KORT OM SVENSKA KYRKANS FÄRDPLAN FÖR KLIMATET

Färdplanen siktar mot tre övergripande effektmål som ska vara uppfyllda senast 2030.

- 1. Klimatneutralitet:** Svenska kyrkan ska vara klimatneutral senast år 2030, det vill säga inte lämna något nettobidrag till den globala uppvärmningen. Målet ska till största delen nås genom utsläppsminskningar inom vår egen verksamhet, till exempel genom produktion av förnybar el, effektiv energianvändning och fossilfria transporter.
- 2. Värderingsförändring:** Svenska kyrkan ska verka för den värderingsförändring som vi som mänsklighet behöver åstadkomma och lyfta andliga och existentiella aspekter av klimatkrisen. Detta ska bland annat ske genom att integrera klimatarbetet i kyrkans uppdrag.
- 3. Bidra till klimaträttvisa:** Svenska kyrkan ska stärka stödet till de människor som drabbas mest av klimatförändringarnas effekter trots att de bidragit till dem allra minst. Detta kommer till exempel att ske genom Act Svenska kyrkan och andra samarbetspartners.

Vi behöver prata om vårt uppdrag

I sin senaste bok Kristus förkunnar vi (2022) lyfter biskop Karin Johannesson fram tankar och förslag på hur vi kan förkunna Kristus i vår samtid.

Boken bygger på två föredrag som Karin Johannesson höll vid präst- och diakonmötet i Uppsala stift 2017 respektive 2021. I den första delen av innehållet står nåden i fokus och den andra handlar om liv i Kristus.

– Det kyrkan erbjuder sedan årtusenden efterfrågas av allt fler, men för att skapa relationer till nutidsmänniskan behöver formerna förnyas, säger biskop Karin Johannesson.

I tider av förändring, oro och stort mänskligt lidande har kyr-

kan en särskilt viktig roll i att ingehopp. Då ökar också suget efter andliga upplevelser och längtan efter stillhet.

– Våra utmaningar är att nå sökande människor som ser naturen snarare än kyrkan som den självklara platsen för andliga upplevelser. Därför behöver vi börja prata om de riktigt viktiga frågorna, som vad Kristus vill med sin kyrka idag, konstaterar biskop Karin. ●

Källa: Argument förlag

FOTO: EMELIE PETERSSON

Hur kan kyrkorummet, konst och musik hjälpa människor att komma till tro?

Under två dagar i september fördjupade sig Uppsala stifts präster och diakoner i det prioriterade verksamhetsområdet lärande och undervisning, på initiativ av ärkebiskop Antje Jackélen och biskop Karin Johannesson.

Undervisning hör till Svenska kyrkans grundläggande uppgift. Kunskapsnivån om kristen tro har sjunkit bland allmänheten, samtidigt som de existentiella och andliga behoven är stora i alla åldrar. Det här är ett glapp som hela kyrkan lägger mycket kraft på att överbrygga och det var också temat för 2022 års fördjupningsdagar i Uppsala stift. Den 29-30 september samlades 300 diakoner och präster i

Uppsala för att fokusera på lärande och undervisning genom olika talare och seminarium.

– Det är mycket värdefullt att få mötas och verkligen hinna samtala med varandra. Reflektion är avgörande för utveckling och vi behöver utveckla relationerna till våra medlemmar. Både de vi har och de vi ännu inte har knutit närmare till oss, säger biskop Karin Johannesson.

Programtemat "Att få fler människor att komma till tro" engagerade deltagarna och samtalen flödade.

– Det är viktigt för oss i vagnstjänst att tillsammans fördjupa oss i olika frågor. Den här gången är temat lärande och undervisningen som är ett prioriterat område för Svenska kyrkan, säger stiftsteolog Erik Berggren. ●

Vänskapen med Wales fortsätter

Det goda erfarenhetsutbytet mellan Uppsala stift och Llandaff stift i Wales fortsätter genom ett förnyat vänstiftsavtal.

FOTO: ANDERS HEDMAN

Vänkskapsrelationen mellan Uppsala stift och Llandaff stift i Wales är inne på sitt 16:e år. Det var under våren 2006 som de båda stiftet ingick ett vänstiftsavtal, vilket förnyades i maj 2022.

– Man kan säga att vänstiftsavtal är en formalisering av vårt arbete i den världsvida kyrkan. Genom att i skrift uttrycka att vi vill inspireras och lära av varandra så öppnar vi dörren för att kontakter mellan

människor av olika kategorier och yrken i våra kyrkor knyts, förklarar biskop Karin Johannesson.

Hittills har avtalet bland annat inneburit att de båda stiftet bett för varandra, delat erfarenheter om organisatoriska utmaningar och förtroendevaldas arbetssätt samt inspirerat varandra kring diakonalt arbete. Det uppmuntras från båda håll att hitta flera ämnesområden att samverka kring.

– Vi vill göra det möjligt för grupper och individer att besöka varandra och lära av de likheter och olikheter som gäller i våra länders respektive vardags- och kyrkoliv. Samarbetsavtal mellan församlingar uppmuntras, säger biskop Karin.

Med de här orden beskriver Wales vänstiftsavtalet på sin webbplats – fritt översatt:

”Det finns mycket att lära av varandra, och utbytesbesök är kärnan i relationen. Både Llandaff och Uppsala stift uppmuntrar olika församlingar att knyta närmare kontakt.”

Inom ramen för vänstiftsavtalet finns idag sex vänförsamlingar i Uppsala stift och Llandaff:

- Abercynon – Nordanstigskustens församling
- Coity with Nolton, Brackla and Coychurch – Balingebygdens församling
- East Vale – Lagunda församling
- Grangetown – Vaksala församling
- Cathedral Parish of Llandaff – Uppsala domkyrkoförsamling
- Merthyr Tydfil Ministry Area – Knivsta pastorat

Dessutom har Roslagens östra pastorat och Barry Ministry Area börjat föra samtal om vad ett vänförsamlingsavtal skulle innebära för dem. ●

Uppsala stift har ytterligare två vänkyrkorelationer. I oktober förlängdes avtalet med den Evangelisk-Augsburgska kyrkan i Polen. Biskop Karin gjorde under hösten även en resa till den Evangelisk-Lutherska kyrkan i Zimbabwe, ELCZ och förde samtal om ett fortsatt samarbete.

BISKOP KARIN JOHANNESON FIRAR MÄSSA TILLSAMMANS MED BISKOP JUNE OSBORNE UNDER HÖSTEN 2022 HAR BISKOP JUNE GÅTT I PENSION. DEN NYA BISKOPEN I STIFTET LLLANDAFF HETER MARY STALLARD.

Fred med jorden, fred med varandra

Fyra veckor inför riksdagsvalet uppmanade rörelsen Pilgrim's Walk for Future till kraftsamling för klimatet genom en vandring under mottot Fred med jorden, fred med varandra.

Svenska kyrkans färdplan för klimatet (beslutad 2019) innebär att vi ska minska vår egen klimatpåverkan och bidra till att bromsa effekterna av klimatförändringarna. En del av planen är Pilgrim's Walk for Future, där diakonen Annika Spalde agerade som projektledare för Uppsala stifts räkning i en vandring inför riksdagsvalet hösten 2022.

– Vi vandrade för att reflektera över våra egna liv, den omställning vi behöver göra och för att skicka ett budskap till makthavare: Sverige behöver agera nu för att uppfylla Parisavtalet, berättar Annika.

För diakonen Annika Spalde tar engagemanget för klimatet aldrig paus. Sedan hon 2006 såg filmen En obekvämt sanning har hon ägnat sig helhjärtat åt frågor som rör hållbarhet, fred och omsorg om djur och natur och skrivit flera böcker i ämnet. Under perioden 14 augusti-9 september lyfte hon tillsammans med pilgrimsrörelsen de stora klimatfrågorna i debatten inför valet under mottot Fred med jorden, fred med varandra.

– När partierna marknadsförde sig som mest för att vinna folkets röster passade vi på att påminna politikerna om deras ansvar att ställa om samhället för att bidra till världens framtid, säger Annika.

Inspiration till aktiviteten kom från den finska pilgrimsrörelsen

som vandrade från östra Finland till Åbo med sikte på att skydda och bevara planetens hav och vatten. I Åbo stod Annika och hennes pilgrims-sällskap redo att ta över stafettpinnen, den 14 augusti.

– Som mest var vi ett 20-tal personer som vandrade. Det uppstår en speciell gemenskap när man är på väg tillsammans, det är som att människor får ro att reflektera lite djupare över livet. Ett av mina finaste minnen från den här tiden är en samtalskväll vi hade i Täby där vår närvaro blev ett tillfälle för lokala goda krafter att mötas och börja planera klimatarbete tillsammans, återger Annika.

Efter cirka tolv dagar anlände gruppen till Sverige (Grisslehamn) och vandrade vidare ner genom Roslagen med ankomst till Stockholm den 9 september. Där avslutades

vandringen vid riksdagshuset genom en manifestation tillsammans med Fridays for Future och en avslutande gudstjänst i St Peters kyrka. ●

OM PILGRIM'S WALK FOR FUTURE

Pilgrim's Walk for Future är en del av en bred rörelse där vi som kyrkor är förenade och står sida vid sida med representanter för andra religioner och med miljö- och fredsorganisationer runt om i Europa. Tillsammans manifesterar vi vår beredskap att kämpa för jordens framtid. Hoppet är inte ute men det är bråttom. Det är mycket vi kan rätta om vi agerar nu. Därför vandrar vi – och vi är beredda att gå långt. Vi hoppas att du vill vandra med oss mot en gemensam hållbar framtid!

Källa: www.walkforfuture.se

PÅ BILDEN FRÅN VÄNSTER SES ANNIKA SPALDE, BISKOP ANDREAS HOLMBERG, KARIN WIBORN OCH LENA BERGSTRÖM. FOTO: EMANUEL ERIKSSON

Kornet är del av den nya digitala arbetsplatsen

Under några intensiva månader från slutet av september till början av december flyttade gamla "Uppsala stift på intranätet" in på nya stiftssidorna på Kornet.

Den 18 oktober 2022 lanserade Svenska kyrkan ett nytt gemensamt intranät, Kornet. Ett viktigt syfte med det nya intranätet är att underlätta samverkan och effektivisera informationsspridning mellan nationell nivå och stiftet.

– På Kornet hittar du både övergripande gemensam information för hela Svenska kyrkan och Uppsala stifts specifika sidor. Du kan också ta del av andra stifts intranätinformation via toppmenyn. En annan ny möjlighet är att vi kan interagera med varandra via Kornet, genom att kommentera artiklar, berättar Emelie Petersson, gruppleddare för Uppsala stifts kommunikationsgrupp.

Uppdrag rensning

Arbetet med att bygga Uppsala stifts sidor på Kornet och att flytta över innehåll från det tidigare intranätet genomfördes av stiftets kommunikationsgrupp. Uppdraget gick i stora drag ut på att identifiera vilka av de gamla intranätssidorna som

behövde flyttas över, uppdatera det som var inaktuellt och lägga till innehåll som saknades.

– De praktiska uppgifterna tog vi kommunikatörer hand om, men vi stämde kontinuerligt av med våra kollegor som står för den faktiska kunskapen inom olika ansvarsområden, påpekar Emelie.

Av de ursprungliga omkring 200 sidorna på det gamla intranätet blev det slutligen knappt 60 sidor kvar på det nya.

– Vi behövde verkligen rensa. Det blir ofta så att innehåll lever kvar, trots att det är inaktuellt. Det kan bero på att innehållsansvariga har slutat sin tjänst, att ett verksamhetsområde tillfälligt läggs på is eller att informationsuppdateringen får vänta till sen (som aldrig kommer), konstaterar Emelie.

I början av december 2022 – tidigare än måldatumet den 18 december – lanserade Uppsala stift sina nya sidor

på Kornet. Vid årsskiftet 2022-2023 hade 1158 personer registrerat sig som medlemmar/ användare på Uppsala stifts sidor. ●

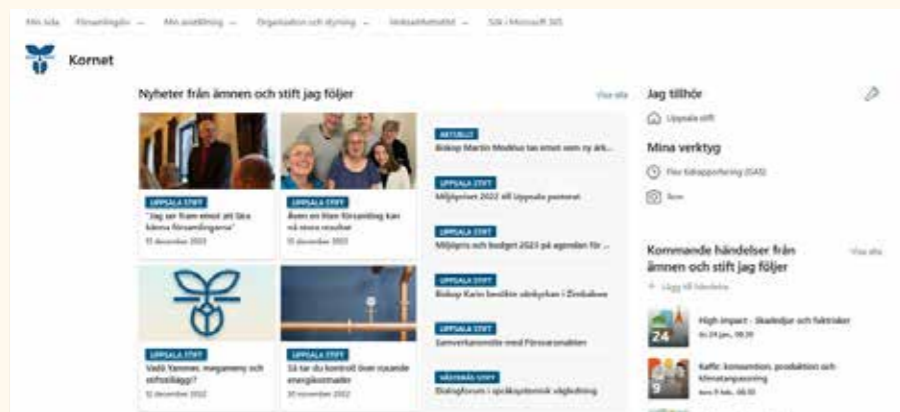

KORTA KORNET-FAKTA

- Kornet är byggt i webbverktyget Sharepoint, som är en del av Microsoft 365.
- För att kunna logga in på Kornet krävs det att användaren har licens för Microsoft 365.
- Strukturen på Kornet är indelad i tre olika nivåer:
  - Nationell – med gemensamt, övergripande innehåll
  - Stift – med innehåll som specifikt riktar sig till intressenter i stiftet
  - Personlig – mina egna val av ämnen, verktyg etc.
- Innehåll på nationell nivå, där stiftet vill utöka med information som gäller den egna verksamheten, kompletteras med stiftstillägg.

Så här säger Svenska kyrkans kansli på nationell nivå om den digitala arbetsplatsen och val av system:

”Med Microsoft 365 ökar Svenska kyrkan möjligheten att samverka, samarbeta, jobba säkert, smart och effektivt.”

Tillgänglig webbplats nytt vid förvaltningstillsyn

Under 2022 har tillgänglig webbplats lagts till på checklisten för förvaltningstillsyn. Genom tillägget påminns vi om vår skyldighet att – på ett begripligt sätt – informera om vår offentligt finansierade verksamhet.

Rutinen med förvaltningstillsyn infördes genom kyrkoordningen 2014. Syftet är att hjälpa församlingar och pastorat att identifiera om de behöver åtgärda något i sin förvaltning för att leva upp till regleringar, samt att ge råd, stöd och hjälp med hur de kan arbeta vidare med eventuella åtgärder som behöver vidtas. Ninni Eketrä, utredningssekreterare vid stiftsorganisationen, beskriver förvaltningstillsyn som en typ av egenkontroll:

– Ett år innan en visitation ska ske skickar vi från stiftskansliet ut en checklista med frågor kring de områden tillsynen omfattar. Förutom att svara på frågorna skickar församlingarna också in underlag i form av policy, riktlinjer eller andra dokument. Med utgångspunkt från listan och inskickat underlag går stiftskans-

liet sedan igenom område för område och sammanställer en rapport med rekommenderade åtgärder att gå igenom med församlingen vid själva tillsynen.

Checklistan för förvaltningstillsyn är ett levande dokument, som hela tiden utvecklas utifrån ändringar i förutsättningar för både stiftsorganisation och församlingar/pastorat. Under 2022 tillkom till exempel området tillgänglig webb för att svara mot nya lagkrav gällande tillgänglighet till digital offentlig service.

– Området omfattar den verksamhet församlingar/pastorat bedriver som är offentligt finansierad, och där vi har krav på oss att informera om vad pengarna går till. I vårt fall begravningsverksamhet och hur

den bedrivs samt det vi får kyrkoantikvarisk ersättning (KAE) för, berättar Ninni.

Även om det är offentligt finansierade verksamheter som i första hand granskas inom området görs också en översiktlig genomgång av hela webbplatsen ur tillgänglighetsperspektiv. Alla församlingar/pastorat erbjuds sedan vid själva tillsynen en genomgång av sin webbplats tillsammans med en kommunikatör på stiftskansliet. ●

FÖRVALTNINGSTILLSYN ÄR ETT FÖRBEREDANDE STEG FÖR VISITATION, EN AV FYRA GRUNDBULTAR I DET SOM VI INOM UPPSALA STIFT BENÄMNER VISITATIONSHJULET. VARJE DEL I HJULET GENOMFÖRS VART FJÄRDE ÅR, ENLIGT ETT RULLANDE SCHEMA. DEN SAMLADE PROCESSEN ÄR ETT STÖD FÖR ARBETET MED UTVECKLING OCH STÄNDIGA FÖRBÄTTRINGAR.

KORTA FAKTA OM FÖRVALTNINGSTILLSYN

- Enligt Kyrkoordningen (KO, 6 kap) ska stiftet: "främja en god förvaltning i stiftets församlingar, pastorat och samfälligheter för särskilda uppgifter och ha tillsyn över förvaltningen och över hur uppdraget som huvudman för begravningsverksamheten fullgörs".
- Uppsala stift genomför förvaltningstillsyn vart fjärde år och initieras av stiftskansliet. Till mötet – som kan ske fysiskt eller digitalt – bjuds kyrkoherden och kyrkorådets ordförande in. Dessa bjuder i sin tur in de medarbetare som jobbar med de direkta frågorna.
- I Uppsala stift följs följande områden upp: styrning och ledning, arbetsmiljö, kris och beredskap, ekonomi, fastighetsförvaltning, miljö och klimat, begravningsverksamhet, tillgänglig webbplats, dokumenthantering och kyrkobokföring, Kyrksam, GDPR och kulturarv.
- Förvaltningstillsyn ger en nulägesbild av hur församlingen/pastoratet ligger till i sin förvaltning och vad som kan behöva åtgärdas för att leva upp till regleringar.

Svenska kyrkan
UPPSALA STIFT